

uno die discurreti ad oriente in Occidentem. Serm. in *Sabbat. quatuor Tempor.*

S. JOANNES
CHYRSOST.

44. Sol clarior diem efficit, rutilans aureo suo jubare, et radiis, et quotidie speciem suam vigescit ostendens; et simul atque mane ortus fuerit, omne hominum genus, ad suorum operum studia excitans. Homil. 6, super *Gen.* in illo: *Fecit duo luminaria magna.*

45. Sol non solum calefacit, sed et arefacit: et non solum arefacit, sed et adurit, multum utilitas prestant. *Ibid.*

46. Sol greco sermone Helios appellatur: unde Helias vere Helios, quoniam curru atque equi fulgentius igne de Oceanis fluctu, idest, de mundi commotione per montium scopulos, idest, per magnorum laborum difficultates progrederis, ad ecclasticas deuicias ascendit. Homil. de *Ascens. Elior.*

47. Deus ipsius solis radios ad terram convertit, et lucem fecit inferius vergere, dicens ipsi: Inferius prospice, et hominius hunc, propter illos enim factus es. Homil. 9, ad *Popul. Antioch.*

48. Cum solem videris exorientem, Creatorem admirare: quando ipsum se celantem et evanescitem videris, nature imbecillitatem disce, nece ipsum ut Deum adores. *Ibid.*, homil. 10.

49. Dies a sole magis effulgescit et augeat. Lib. 2, *advers. Heres.*, cap. 27.

50. Pulchra est luna, at sol praeclarior. Lib. 2, Epist. 133, ad *Timoth. Iector.*

51. Non lucere sol laboriosus est, ut pote cuius in natura splendor, et fons ipse luminis conseruitur. *De Regno ad Arcadiam Imperat.*

52. Nihil sole in rebus asperabilibus aut divinitus, aut communius est. *De insomniis.*

53. Sol radius quamvis cum contingenat, purus nec inquinatus manet. *Ibid.*, epist. 57, ad *vers. Andronic.*

SENTENTIA PAGANORUM.

ARISTOTEL.

54. Sol est, qui omnia moveat. Sect. 41, *Problem.*, quest. 5.

PLATO.

55. Solis et ceterorum astrorum motus, causam Deum esse, aio. Lib. 43, *de Legibus.*

SENECA.

56. Sol spectator, nisi cum deficit, non habet. Lib. 7 *Quest.*, cap. 1.

57. Et scelerat sol oritur, et piratis patet maria. Lib. 4, *de Benefic.*, cap. 26.

TRISMEG.

58. Sol tantus, terra simul amplior alique mari: minores tamen supra se stellas innumeratas converti patiuntur. *De Polet. et sep. Dei*, cui titulus *Pimander*, cap. 5.

SOLITUDO.

S. ALBERTUS MAG.

Definitio. Solitudo vera est abstrahere mentem a sollicitudine, et occupatione actionum exteriorum.

rum, et ab omni delectatione creaturarum. In *Paradiso anime*, part. 4, *de Virt.*, cap. 32.

Deseratum, seu solitudo significat sanctorum vitam a mundi illecebris segregatam. Super *Math.*, cap. iii.

Divisio. Triplex est solitudo: perinopiam dilectionis, sic avarus non vult habere consortem, et hec mala omnia est; per defectum consolationis, et hec misera est; per quietem contemplationis, et hac laudabilis et honesta est. Super *Ecclesiasten*, cap. iv.

SENTENTIA PATRUM.

4. Nunquam minus solus sum, quam cum soius esse video: nec minus otiosus, quam cum otiosus. Lib. 6, epist. 41, ad *Sabinum*.

5. Conveniens est desertum salutis, ubi non est. *S. AUGUST.* Era quia persuadeat, non est mulier que blanditur. Serm. 1, *Fer. 4*, post *Dom.* 2, *Quadragesima*.

6. Amo solitudinem, fuge multitudinem, ne comprehendaris in verbo, ne confundaris in facto. Serm. 3, *ad Fratres in eremo*.

7. Demorabitur solitudo, jejunium valde necessarium est. Serm. 24, *ad Fratr. in eremo*.

8. Ecce in solitudine sumus, ut secundum apostolicam formam quicquid vivere valcamus: locus non facit sanctos, sed operatio bona locum sanctificat et nos. *Ibid.*, serm. 27.

9. Solitudo mihi ad negotium flendi aptior suggeratur. Lib. 8 *Conf.*, cap. 12.

10. Multus usque adeo sunt Dei amore flagrantes, ut eos in summa continentia, atque mundi iugis incredibili contemptu, etiam solitudo detect. *D. Morib. Eccles.*, cap. 30.

11. Difficile est in turba videre Christum, solitudo quedam necessaria est menti nostre, quadam solitudine intentionis videatur Deus: turba strepitum habet, visu ista secretum desiderat. Tract. 17, super *Jonam*.

12. Non vivas alter in solitudine, alter in ioro. *V. BESS.* In suis *Proverb.*, verbo *Non*.

13. Solis et ceterorum astrorum motus, causam Deum esse, aio. Lib. 43, *de Legibus*.

14. Solitudo superborum est, ubi sese solos reputant, solos appetunt reputari. *Prose.*

15. Literatus est, edidit socium: astutus est negotiis secularibus, neminem vellet sibi similem invoni.

16. Peccator est, si deterrere viderit alterum, cruciatum: fortis est aut formosus, da ei parem et contabescit.

17. Solitarius est, sed erroneus: errat in solitudine sua, non enim solus habitare poterit. Serm. de *Nimia fallacia*.

18. O sancta anima sola esto, ut soli omnium servies teipsum, quem ex omnibus tibi elegisti:

fuge publicum, secede ab amicis et intimis, nihil tibi est cum turbis, nihil cum multitudine ceterorum. Serm. 40, super *Conf.*

19. Sola indicatur tibi mens et spiritus solitudo: solus es, si non communia cogites, si non affectes presentia, si despicias quod multi suspiciunt. *Prose.*

20. Solus es, si fastidias quod omnes desiderant, si jurgia devites, si damna non sentias, si non recorderis injuriarum: aliquo si solus corpon es, non solus es. *Ibid.*

21. Recordatio tenebrarum exteriorum, facit non horreve solitudinem. Epist. 4, *ad Robertum*.

22. Malum quod nemo videt, nemo arguit: ubi autem non timetur reprehensor, securius peditat tentator, licentius perpetratur iniquitas. *Prose.*

23. In nemore lupus latitat, ubi vivere licet ut libet: in conventu vero bona, si qua facis, nemo prohibet; malum autem facere si vis: non licet. Epist. 115, *Ad quardam sanctimoniam*.

24. Vere solus est, cum quo Deus non est, vere reclusus est, qui in Deo liber non est: solitudo enim et reclusio sunt nomina misericordie. *De Vita solitaria*.

25. Cum quo Deus est, nunquam minus solus est, quam cum solus est: tunc enim libere fruatur gaudio suo, tunc ipse suus est sibi ad fruendum Deus in eo, et se in Deo. *Ibid.*

26. Sancia solitudinis secretum, et solitariae professionis titulus, non nisi perfectis convenire videtur. *Ibid.*

27. Qui habitat secum, non nisi seipsum, quia ipse est, habet secum. *Ibid.*

28. Fuge hominem de sculi rumores, quia non potes satie esse Deo et hominibus. In *Alphabet. Religiosar.*, lect. 5.

29. Solitudo via est primaria ad cordis munditiam, et tutela ad custodiandam. *De modo confundi*, etc., cap. 16.

30. Solitudinem veluti matrem orationis et munditiae quisque amplectatur, et ibi in lectione et sui cordis scrutatione se quotidie exerceat. *Ibid.*

31. Ista sancta singularitas est munimen invicuum sanctimoniorum, expugnatio fortis infamie, fortitudinis firmitas, lascivie petulantia, infirmitas, proprietas presudium, infirmatitatem excidium, amissio Victoriae, corporis preda, libertas gloriarum, captivitas criminum, proubia sanctitatis, repudium turpitudinis, sinceritas indicium, absolutio scandalorum, exercitium continentiae, evanescit luxuria, pura secura virtutum, impugnatio iniuncta bellorum, puritatis culmen, libidinis carcer, honestatis portus, letica pudoris, spoliun

proprietatis, murus incorruptionis, destrucio vulgaritatis, dignitas integratitatis, fornicacionis eversio, additio claritatis, dedecoris precipitum, afflictio vitiorum, refrigerium pudicitiae, pena petulantiae, acquisitionis triumphorum, facinorum detrimentum, requies salutis, perditionis exilium, vita spiritus, carnis inferitus, status qualitatis angelicas, funus humanae substantiae. *Epist. ad quasdam.*

29. Non potet homo se evasisse pericula, cum in Eremum venerit: quia quanto subtius, tanto difficultius a tentatore invaditur, qui omnia virtutum germina in ipso orta strangulare molitur. *De Jejunio et tent. Christi*, cap. 1.

30. Soltudo carnae arbitris, et Eremus assentatorum satellitio vacua, eligenda est. *Ibid.*

31. Omnibus modis est utilis a mundo secessus. *S. DIADOCHE.* *De Perfect. Spirit.*, cap. 28.

32. Qui in solitudine versatur, a triplici liberatio, visu sciect, auditus, et loquac. *De Vita spirit.*, cap. 10.

33. Deserit punitiblum constat convenire. *GLOSS. INT.* Super illud *Math.*, in: *In deserto Judeae*.

34. Prodest solitudo corporis, si solitudo est meritibus. Lib. 30, *Moral.*, cap. 12, num. 23, super illud *Job xxxix: Cui dedi in solitudine*.

35. Quid prodest solitudo corporis, si solitudo defuerit cordis? *Ibid.*

36. Qui corpore remotus vivit, sed tumultibus conversationis humanae terrenorum desideriorum cogitationibus se inserit, non est in solitudine. *Ibid.*

37. Nolo pristinam necessitudinem recordari: modus amat Eremus. Epist. 4 *ad Heliador*.

38. O desertum Christi floribus vernans! o solitudo in illi nascuntur lapides, de quibus civitas magni Regis extruderit; o Eremus familiarius Deo gaudens! *Ibid.*

39. Infinita Eremi vasitas se terret? sed tu Paradisum mente deambula: quotiescumque illuc cogitationes condescenderis, toties in Eremo non eris. *Ibid.*

40. Hospitium tuum, aut raro, aut nunquam, mulierum pedes terant. *Ibid.*, epist. 2 *ad Nepotianum*.

41. Viderint ali quid sentiant: umusquisque enim suo sensu ducitur. Mihhi oppidum carcer, et solitudo paradisus est. *Prose.*

42. Quid desperamus urbium frequentiam qui de singularitate censemur? *Ibid.*, epist. 4 *ad Rustic.*

43. Primum tractandum est, utrum solus an cum aliis in monasterio vivere debeas. *Prose.*

44. Mihi quidem placet, ut habeas Sanctorum contubernium, nec ipse te doceas, et absque Docto-

S. HIERON.

S. GREGOR.

MAGNUS.

re ingrediaris viam, quam nunquam ingressus es, statimque tibi in partem alteram declinandum sit, et errori pates, plusque aut minus ambules, quam necesse est : ne aut curreas lassaris, aut moram facias dorminas.

45. In solitudine cito subrepit superbia, et si parumper jejunaverit solarius, hominemque non viderit, putat se aliquid esse momenti, oblitusque sui, unde et quo venerit, infus corde, lingua fors vagatur.

46. Judicat alios, quo gula voluerit porrigit manum, dormit quantum voluerit, nullum veretur, facit quod voluerit, omnes inferiores se putat, crebrusque in uribus, quam in cellula est.

47. Quid igitur ? solitarius vitam reprehendimus ? minime : quippe quam sepe laudavimus ? sed de ludo monasteriorum huiuscmodi volumus egredi milites, quos erumi dura rudimenta non terreat, qui specimen conversationis sue multo tempore dederint. *Ibid.*

48. Desertum omni amoenius civitate, et ad quoddam Paradisi instar Sanctorum certius ostiatur. Epist. 38 ad *Theodosium*.

49. Sapientis nunquam solus esse posset : habet secundum opones qui sunt, quique unquam fuerint boni, et animum liberum, quicunque vult, transfert. Quod corpore non potest, cogitatione complicitur : et si hominum inopia fuerit, loquuntur cum Deo : nunquam minus solus, quam cum solus fuerit. Lib. 1 *advers. Jovian.*

50. Grandis est fortitudo Agyptum dimittere, et in extrema solitudine commorari. Epist. 5 ad *Fabiolam*.

51. Monachum solitudo facit, non publicum. Epist. 54 ad *Ocean.*, *Vita clericorum*.

52. Melius est habitare in extrema solitudine, quam inter hominum sceleram commorari. Lib. 2, super *Hierem.*, cap. 9, super illud : *Quid dubit me in solitudine*.

53. Solitudo deserti est mortificatio carnis, contemptus mundi, abiectio sui. Super *Joel* in illud : *Solitudo deserti*, etc.

54. In solitudine canit turtur, et semper turtur solitudinem diligat : quia singularē dilectionem quaerit. *Prose.*

55. Non audierit in plateis vox ejus, neque foris clamorem suum proferet : intus resonat, intrinsecus canit, et non possunt audire turturem, nisi qui intus sunt.

56. Qui elongant se in solitudine, qui secretum inhabitant, qui in silento requiescant, isti sunt qui vocem turtris audiunt. Serm. de *Assumpt.* B. M. de *Canticis*.

57. Solitudo sicut novil emendatis moribus contemplationem purissimam reservare ; ita eorum,

qui minus emendati sunt, vita non solum servare, verum etiam exaggerare consuevit. Lib. 8 *Cassob. inst.*, cap. 17.

58. In congregationibus initium salutis acquiritur, et sani in solitudine esse non possunt, nisi quos prius Comobitorum medicina sanaverit. Collat. 10 *Abbat. Joannis*, cap. 13.

59. Eremitae perfectio est, exutam mentem a cunctis habere terrenis, eamque (quantum humana imbecillitas sinit) unire cum Christo. *Ibid.*, cap. 8.

60. Non quia bona est anachoresis, universis eam congruam comprobamus : a multis enim non solum infructuosa, sed etiam perniciosa sentitur. Collat. 24 *Abbat. Abrab.*, cap. 8.

61. Solitudo proper invocationis nomis Domini Dei, gratiar ei est, quam civitates. *Prose.*

62. Solitudo civitatis dignior est, que virtute justi oratur, et orbis toto fit gloriatur. Hom. 33 super *Gen.*

63. Negligenti ac supino nihil prodest solitudo ; non enim locus virtute facit pradiatos, sed mens et mores. *Ibid.*, hom. 43.

64. Qui in solitudine agit, securior fit et potenter his, qui in media civitatis versantur, intelligentem hominum presidio freti. *Ibid.*

65. Tranquillitas mater Eremus est, quietus portus, omnis turbationis expulsrix. Homil. 51 super *Math. oper. perf.*

66. Felix ista conversatio, despicio homines, Angelos querere, urbes deserere, et in solitudine inventre Christum. Homil. 1 super *Marc.*

67. Idoneus ad verum Philosophum locus solitudo est. Homil. 44, super *Marc.*

68. Qui moratur in solitudinibus, in mediis versus civitatis, et humanum habente multum auxilium, tunc est et potentior. Homil. 45 ad *Populam Antioch.*

69. Nihil est tam malum, quam solitudo, et status inconcilabilis et inaccessus. *Ibid.*, homil. 51.

70. Solitudo virtutis fructus uberrimos germinat. Lib. 1 *Advers. vituperat. vita Monast.*

71. Is, qui animi morbo laberans, quietem solitudinis arripiere nittitur, ei similis est, qui ex navi in pelagus exiliens, per tabulam ad terram pervenire querit. Grad. 27.

72. Ei, qui solus quietis solitudinem persecutus, Angelica virtus opus est. *Ibid.*

73. Solitarius est forma terrestris Angeli, qui orationem suam charta desiderat, et solitudinis litteris desideria et torpore liberavit. *Ibid.*

74. Solitarius negligens, mendacia loquerat et per enigmata se a quide destituisse hominibus persuaderet querit. *Ibid.*

S. JOANNES
CHYRSOST.

LACT. FIRM.

S. LAURENT.
JUSTIN.

S. MACMAR.
EGYPT.
SEN.

S. NILUS.

PETRUS
ELESENS.

PETR. CELL.

S. PETRUS
DAM.

S. JOAN. CL.

75. Solitarii veri signa ista sunt : Mens tranquilla, nullisque agitata perturbationum fluctibus, castissima intentio, raptus ad Deum, pressus semper cruciastum memoria, mortis proferatio, infatigabilis ac insatiables oratio ; custodia inviolabilis, nullis predonibus patens ; fornicationis mortificatio, totius affectionis mortalis ignoratio, mundi mors, gastris marginis fastidium, theologie materia, discretions tons, prompte lacrymae, loquacitatem exterminatio, multitudinis declinatio. *Ibid.*, gradus 27 de *Differ. quietis*.

76. Memento qui in solitudine degis, Angeli Arsenii solitarii institutum, atque influere modo ad se avenientes, ne id quod erat magis amitteret, insulatus plerumque remiserit. *Ibid.*

77. Summo tibi metu opus est, charissime, in solitudine : nihil enim persequi et fugere acedit, ni timor, potest. *Ibid.*

78. Fugienti turbam, solitudo laudatur. Lib. 3, de *Divin. Inst.*, cap. 17.

79. Opifme sibi convenient quieta remotio et contemplationis instantia : nam sieut publicum corporis actio, ita solitudinis secretum existit contemplatio. Serm. de *Pentecost.*

80. Nemo temerarius ausu, qui mente est timidus, affectione frigidus, tardus ingenio, dulcedine orationis privatus, virtutibus impos, diabolicalum tentacionum ignarus, sonitus nescius etiamtara, sancte quietis statum in solitudine praesumatur. Serm. de *Vita solitar.*, cap. 41.

81. Qui solitarius vitam elegit, cuncta quae vertuntur in hoc mundo, a se aliena atque pergrina existimare debet. Homil. 45.

82. Tu qui vitam agis solitarius, conversando rationem preter omnes hujus mundi homines obtine debes. *Ibid.*, homil. 48.

83. Imitici jacutis invulnerabilis est, qui solitudinem diligat. Orat. 2, de *Luxur.*

84. Solitudinis hostis est, quisquis voluntatis amore flagrat. *Ibid.*, orat. 8, de *Super verb.*

85. Solitudo sapce subversio est virutum, quae virum fortem fortissime precipitat reatum. Epist. 9, ad *quendam*.

86. Si qua asperitas, si qua amaritudo, si qua prius fuerat in solitudine formida, mitigata est sanguinis Jesu effusione, dulcorata est ligni crucis immixtione, sublata est Jesu cohabitatio. *Prose.*

87. Socio Jesu quid in solitudine times ? paciente Jesu, quid esuris ? lavante et ungente Jesu, quid doloris persentis ? Lib. 4, epist. 12, ad *Jean. Sarceriens.*

88. Fugiendo est mundus, qui tenebras parturit, et peccanda est remitto, ubi tanquam in secreto verum humanum erupit. Lib. 6, epist. 5, ad *Monachos Chiniacens.*

89. Necesse est ut purus homo, ab hominum se frequentia subtrahat, ut superni muneric caepax fiat. *Prose.*

90. Mens humana dum vacat ab aspectibus hominum, sancti Spiritus meretur ingressum. Lib. 7, epist. 6, ad *Agaetam Imperatric.*

91. Solitaria vita, coelestis doctrina schola est ac divinarum artium disciplina. Opuse. 11, cap. 49.

92. Eremus est Paradisus deliciarum, ubi tanquam redolentium species pigmentorum, vel rutilantes flores aromatum, sic fragrantia spirant odoratitudine virtutum. *Ibid.*

93. Eremus mors vitiorum, ac proculdubio fomes et vita virtutum. *Ibid.*

94. Vita Eremitica balneum est animarum, mors exiunium, purgatorium sordidorum. *Ibid.*

95. O Eremus mundi consequentis effugium ! laborum quies, meritorum consolatio, ab astu socii refrigerium : peccati repudium, libertas animarum. *Prose.*

96. Te David petuit eum mundi mala perforret, et cum timidi et temebrosi cordis tedium sustinet. *Ibid.*

97. O vita Eremitica, vita benedicta, viridarium animarum, vita sancta, vita angelica, exdra grammamarum colestium, curia spiritualium sensorum. *Prose.*

98. Odor tunis cunctorum aromatum fragrantiam superat, sapor tunis super distillantes favos. *Ibid.*

99. Solitarius est vixor daemonum, socius angelorum, exil mundi, haeres Paradisi, abnegator seculi, sectator Christi. *Ibid.*

100. Solitudinis singularis certamen tanto perclusius agitur, quanto serius alienum auxilium dimicante prestolatur. Lib. 1, epist. 20 ad *Gisib.*

101. Non tibi blandiatur propria solitudo, nec vilesat aliorum multitudine. *Ibid.*

102. Quanto es a secularibus remotior, tanto Deo propinquior. *Ibid.*

103. Professio te Eremitam, devotio faciet Evangelistam ; et quod per te ipsum non potueris, tuis laboribus promerearis. *Ibid.*

104. Solitudo est colum a mundano tumulu sequestratum, plenunque omni tranquillitate ac pace. Super *Luc.*, cap. 44.

105. Solitudo non est ipsa essentia perfectionis, sed perfectionis instrumentum. 2, 2, quest. 483, art. 8.

106. Solitudo est colum a mundano tumulu sequestratum, plenunque omni tranquillitate ac pace. Super *Luc.*, cap. 44.

107. Vita socialis necessaria est ad exercitium perfectionis instrumentum. *Ibid.*

S. MATRIT.
ABBAS CL.

S. THOMAS
AQUINAS.

107 bis. Vita socialis necessaria est ad exercitium perfectionis, solitudo autem perfectis competit. *Ibid.*

108. Vita solitariorum, si debite assumatur, preeminet vitam sociali, sed imperfectis periculosisima est. *Ibid.*

HOMAS A
THOMPSON.

109. Verus devotionis nutritius est solitarius et religiosus inclusus. Serm. 14 *ad Novit.*, divis. 5.

110. Solitudo corporis et cordis pariter querenda est et custodienda, nam corporis bonus est et iusta, sed cordis melior et tuitor. Qui tamen primam abicit, alteram non inveniet: quia una est alterius custodia, et haec duo confoventur mutuo. Serm. 7 *ad Fratr.*, divis. 4.

111. Perfectis et spiritualibus solitudo quasi locus et Paradisi voluntatis est, et tanquam horum deliciarum amoenissimus. *Proseci.*

112. Quodammodo enim servi Dei seipsoe inventum, cum in cubiculo solitarios se conspicunt? *Ibid.*, serm. 7, divis. 2.

113. Interiorem solitudinem querere et amare debet, quisque unius Deo cupit: haec enim nesciunt inscindit, corporis etiam solitudo, multitudine fit. *Ibid.*, serm. 9.

114. O quam salubre, quam jucundum, et suave est, sedere in solitudine: loqui cum Deo, ac frui solo summo bono, in quo sunt omnia bona! In *Solitio. animae*, cap. 9.

115. Solitudo devotionis est mater, turba vero conturbat. In *Exercit. spirit.*, cap. 4.

116. Vita solitaria Dio et Angelis grata est, paucis semper amica. *Ibid.*

117. Multi in monte positi, ea qua populari sunt agentes, perierunt. Lib. 5, libell. 2, *de Quiet.*, num. 14.

118. Melius est enim, ut cum nullis sis, et solitariam vitam agas voluntate, quam cum solus sis, esse cum multitudine proposito mensis. *Ibid.*

119. Qui vult Ereum habitare, debet esse Doctor, non qui doceri egeat, ne detrimentum sustineat. Lib. 5, libell. 10, *de Discret.*, num. 90.

120. Si non dixerit homo in corde suo: Quia Deus et ego solus in isto mundo sumus, non habet requiem. In *Sent.*, in fine positis, sent. 71.

SENTENTIA PAGANORUM.

ARISTOTEL.

121. Homini solitariam vitam agenti, molesta et acerba vita est, non enim ei qui solus vivat continent munere fungi facile est. Lib. 9 *Moral.*, cap. 9.

122. Nihil solitudine jucundius. Lib. 12, *epist. ad Atticum*, epist. 10.

123. Nihil est mihi amicus solitudine; in hac mihi omnis sermo est cum litteris. *Ibid.*, epist. 16.

124. Nihil apius est solitudine. *Ibid.*, epist. 17.

CICERO.

125. Solitudinis comes est austertas. Epist. 4 *ad Diomed.*

126. Misenda est solitudo et frequenta: illa nobis facit hominum desiderium, haec nostri, et erit altera alterius remedium: odiun turba sanabit solitudo, tedium solitudinis turba. *De Tranquill.*, cap. 15.

127. A turba, quantum potes, te separa. Lib. 4 *Quest.*

128. Satis sunt mihi pauci, satis est unus, satis est nullus. Epist. 7.

129. Fuge multitudinem, fuge paucitatem, fuge eliam unum. Epist. 10.

130. Jucundum est esse secum quam diutissime, cum quis se dignum, quo frueretur, efficerit. Epist. 58.

131. Cum secesseris non est agendum, ut de la homines loquantur, sed ut ipse tecum loquaris. Epist. 63.

132. Que observanda tibi sint ut tuor vivas, dicam: nihil aquae proderit, quam quiesceret: minimum cum aliis loqui, plurimum tecum. Epist. 105.

133. Versat nos et praecepit traditus per manus error, alienisque perimus exemplis: sanabimur, si modo separavemus a cetero. *De Vita beata*, cap. 1.

134. Non est per se magistra solitudo innocentiae, sed ubi testis ac spectator abscessit, vita subiungit. Epist. 94.

135. Solitudinem querat, qui vult cum innocentibus vivere. *De Moribus*.

136. Non aliter vivas in solitudine, aliter in foro. *Ibid.*

Vide etiam tit. *Favor*, sent. 6; *Mouachus*, sent. 28; *Multitudo*, sent. 32; *Negatius*, sent. 31; *Oratione*, sent. 183; *Perfectio*, sent. 87; *Religio seu Congreg.*, sent. 20, 21, 43, 51; *Religio*, sent. 101; *Testis*, sent. 45.

SOLLICITUDE.

Etymologia. Sollicitus dicitur, quasi solers citus. Lib. 10 *Etymol.*, verbo *Sollicitus*.

Definitio. Sollicitudo est rationale studium, adhibitum ad aliquid consequendum: quod maius est ubi est timor, minus est ubi est certitudo, 2.

Divisio. Triplex est sollicitudo: providentia spiritualis, quoad animam; providentia temporalis, quoad corpus; avaritie, vel curiositat. Super *Epist. I Sanceti Petri*, cap. v.

Prima praecepitur, secunda permittitur, tertia prohibetur. *Ibid.*

SENTENTIA PATRUM.

1. Sollicitudo mentem perturbat, perturbatam *SANTONUS*

PLATO.

SENECA.

SOLLICITUDE.

— 201 —

SOLLICITUDE

DE PADUA. distrahit, distractam dividit, divisam diabolus rapit, raptam sic animam interficit. Serm. *Dom. in post Trinit.*

S. AUGUST. 2. Querentibus regnum Dei, et justitiam ejus, id est hinc preponenibus ceteris rebus, ut properet haec cetera queramus, non debet subesse sollicitudo ne illa desint, que huic vite, proper regnum Dei sunt necessaria. *De Serm. Dom. in monte*, lib. 2.

3. Sollicitudines plena sunt cepta, donec perducantur ad finem. Lib. 7 *de Civit. Dei*, cap. 7.

S. BERNARD. 4. Non est quod blandiatur celistudo ubi sollicitudo major: illa discrimerit, haec amicum probat. Lib. 2 *de Consid.*, ad *Eugen. Pap.*

5. Non locus est otio, ubi sedula urget sollicitudo. *Ibid.*

6. Sollicitudo exterior certum mentis inculcit signum est. In *Declamat.*

7. Quanto sumus securi de praeteritis, tanto debemus esse solliciti de futuris. Serm. 55 *ad Sorem.*

S. BONAV. 8. Sollicitudines rerum mentem conturbant. Serm. 8 *ad Sororem*.

9. Sollicitudo auget cruentatum. Tit. 8 *Dilect.*, cap. 4.

S. CASSIUS. 10. Quanto quisque sollicitior circa se fuerit, tanto plus metuit. Homil. 27.

ABELIAS. 11. Omnen humanam sollicitudinem deles ex animo, qui in anima cura versari. *Cateches.* A.

S. CYRILLUS. 12. Certam nobis imponat sollicitudinem, in certa conditio. Homil. 1 *ad Monach.*

HIERON. 13. Vere non minima infelicitas est, caris seculi et sollicitudinibus vite hujus misere distrahi atque diversari. In *Annot. super Psalm. XIII.*

GLOSS. INT. 14. Non laboret providentia damnatur, sed sollicitudo mentem suffocans. Super *Math.*, cap. 6.

S. GREGOR. 15. Sollicitudo, que subditus extensus impendit, sub certa necessitate mensura tenetur. Part. 2 *Pastor.*, cap. 7.

FRANCISCUS. 16. Illa prepositorum sollicitudo utilis est, illa est cautela laudabilis, in qua totum ratio agit, et furor subi nihil vendicat. Lib. 8 in *Registro*, indict. 3, cap. 12, epist. 12, *ad Gradiaculum dacem.*

17. Prepositorum sollicitudo, subiectorum est cautela, quia qui super rem ereditam vigilat, hostis insidias decinat. *Ibid.*, lib. 9, indict. 3, cap. 8, epist. 8, *ad Bonum Abbat. monasterii Lyrenensis.*

18. Tanto de se umusquisque sollicitus metuat, quanto ignorat quom restat. Homil. 30 *super Evangel.*

19. Sollicitudines et voluntates terrene importunis cogitationibus suis, guttur mendis strangulant, et dum bonum desiderium intrare ad consumum simunt, quasi aditum flatu vitalis necant. *Ibid.*, homil. 15.

S. ELEONOR. 20. Omnis sollicitudo tua, debet esse in custodia. Epist. 4 *ad Demetriad.*

21. Animus secularium sollicitudinum plenus illecebris, verbum non potest sustinere divinum; nisi prius ipsas mundi sollicitudines evangelica in se false succederit. Epist. 37 *ad Panmach.* et *Ocean.*

22. Sollicitudines carnales quanto chariores sunt, tanto plus discruciant, et fatigant. In *Regula monach.*, cap. 18, *de Laude religionis.*

23. Labor exercendus est, sollicitudo tollenda. Lib. 4 super *Math.*, cap. vi super illud: *Ne solliciti sitis etc.*

24. Sollicitudo est cor urens de bonis acquisitionis custodiendis et tuendis contra invidian proximum. Super *Ecclesiasten*, cap. v.

25. Multi ita solliciti sunt de alieno negotio, quod perdunt suum. Super *I Thess.*, cap. iv.

26. Nequaquam te ulterius diei posterore cura conterat: cujus enim diei spatium visurum esse neces, quam ob causam illius sollicitudine torqueris? Homil. 20 super *Math. oper. imperf.*

27. Sicut oculus quando mundus fuerit, tanto longius videt: sic anima quanto longius fuerit a sollicitudine mundi, tanto amplius Deo proximior erit. Homil. 40 super *Math. oper. imperf.*

28. Sollicitudo desperationis est filia, quia desperatio sollicitudinem generat. *Ibid.*, homil. 16, in illud: *Ne solliciti sitis etc.*

29. Qui curis et sollicitudinibus est liber, vacat ab odio, litibus, contentionis, jurgis et ceteris vitiis pessimis. Homil. 2 super *Epist. ad Hebr.*

30. Sollicitudines rerum semper mentem turbant; nulla ergo sollicitudo rerum secularum ab intentione Dei suspendat. Lib. 2 *de Synonym.*, cap. 17.

31. Animus perfectus ab omni est sollicitudine vacuus, impius vero sollicitudinibus teritur. In *lib. Ascetico*.

32. Animam quae tot labyrinthis intricata est, PETR. BLES. necesse est ancillari. Epist. 16 *A quendam episc.*

33. Rerum abundancia aculeos partit sollicitudini, sollicitudo radix est anxietatis. Opus. 12, cap. 25.

34. Ubi est sollicitudo, non est absolute beatitudo. Lib. 1 *Vita contemplati*, cap. 8.

35. Mens exequatur pro sollicitudine. Super *Philosoph. Math.*, cap. 6 in illud: *Si lux, que in te est, etc.*

36. Sollicitudo ejus, qui corporali labore panem acquirit, non est superflua, si sit moderata. 2, 2, quest. 55, art. 6.

SEN. SECE. SENTENTIA PAGANORUM.

37. Non potest animum dolentem a sollicitudine avertere, nisi aut ratio, aut honesta occupatio. *De consolat. ad Helviam*, cap. 16.

S. ELEONOR.

S. HUGO CARD.

S. JOANNES
CHYRSOST.

S. ISIDORUS
HISPA.

S. NILUS.

S. PETRUS
DAMIANUS.

S. PROSPER.

S. THOMAS
AQUINAS.

SENECA.

38. Nemo sollicito bono fruatur. Epist. 14.
 39. Calamitus est animus futuri anxius : et ante miseras miser, qui sollicitus est. Epist. 98.
 40. Quotidiane sollicitudines, pro modo habent quemque discruciant. Epist. 115.

SOMNUS.

Vide somnire

ORTILEGICUM.

Vide divinatio

SPECTACULUM.

- DIONYSIUS CARTHINUS.** *Etymologia. Téx̄po græce, latine spectaculum significat. Super Acta Apost., cap. 19, art. 19. Definitio. Theatrum est locus semicirculi habens figuram, in quo stantes populi ludos scenicos intus respiciunt. Super Acta Apostolorum, cap. 19, art. 19.*
 Theatrum est privatum consistoriorum impudicitiae ubi nihil probatur, quam quod alibi non probatur. *De spectaculis*, cap. 17.

SENTENTIA PATRUM.

- S. SANTONII.** 1. Non congruit ministros altaris, vel quoslibet clericos spectacula aliquibus interesse. Part. 2, lib. 3, cap. 7, § 5.
 2. Dicit Hieronymus, quod non credit viro, si dicat se illusus evasisse a spectaculis chorearum. Part. 2, lib. 6, cap. 6, § 1.

- S. AUGUSTI.** 3. Cum homo spectat tragica, quae pati ipse nolle, et tamen dolor ipse est voluptas eius, quid est, nisi miserabilis insania? Lib. 3, *Confess.*, cap. 2.

4. Non diligamus visibilia spectacula, ne ab ipsa veritate aberrando et amendo umbras, in tenebras projiciamus. *De vera Relig.*, cap. 55.

5. Cohibet se a spectaculis sacruli, qui perfectam vult consequi gratiam. *De vera et falsa penit.*, cap. 45.

6. Spectare vis? esto spectaculum. Super *Psalm. XXXIX, vers. 7*.

7. Donare res suas histriónibus, vilium est immane, non virtus. *Tract. 100, super Evang. Ioan.*, de cap. xv.

8. Rapiebat me spectacula theatra, plena imaginibus miseriarum. Lib. 3, *Conf.*, cap. 4.

9. Ludi scenici, spectacula turpitudinem, et licentiam vanitatum, hominum vitis instituti sunt. Lib. 1 de *Civit. Dei*, cap. 32.

10. Studiis spectaculorum sunt homines damnobus similes. *De Catech. rudib.*, cap. 16.

11. Neu nutent vestigia tua frequentare spectacula, et desiderare Ecclesiam. *De Cataclysmo*, cap. 2.

- BASILIIUS.** 12. Adulteri diaboli est, et a suis cultoribus sic

indigitatus, qui obtempuit temperantie, Christi milites ad indecora spectacula invaserat. Orat. 27.

43. Si dum spectacula minime spectanda spectas, alreptus esces a morte, quo te Christus collaret in ordine? *Ibid.*

44. Spectacula vana, rogo, quid corpori praesertim? certe nihil: frivola prorsus et inanis ac nigatoria consolatio. Serm. de *Convers. ad Clericos*, cap. 8, num. 14.

45. Qui non vult illaqueari a demonibus laqueo carnalis lascivie, debet quantum potest decinare spectacula vanitatis. Serm. 2, *Dom. 11, post Pent.*

46. Indecora spectacula ita mentem eventilant, ut etatis instabilitas ad cupiditates feratur precipites. Lib. 2, *Padag.*, cap. 7.

47. In theatris conspicies, quod tibi et dolori sit, et pudori. Epist. 2, *ad Donat.*, cap. 6.

48. Quae pudica fortasse ad spectaculum processerat, per speculum revertitur impudica. *Ibid.*

49. Qui ad diabolicum spectaculum vadit, Christi tanquam diabolo renuntiat. *De spectaculo*, cap. 3.

50. Fugienda sunt Christianis fidelibus spectacula. *Ibid.*, cap. 6.

51. Theatra sunt festida quo convenis, verendum illic omnis exiutur. *De disciplina et habit.* virg.

52. Pompa diaboli est, in theatris spectacula. *S. CYRIACUS BIEROSOL. Cateches. mystagogica 1.*

53. Non sis curiosus in frequentia spectaculorum, ubi conspicias minorum petulantias, omni contumelia et impudicitia referitas. *Ibid.*

54. Si circensibus, si mobiliote histriorum quispiam delectetur, per oculorum fenestrarum anima capta libertas est. Lib. 2, *advers. Jovian.*

55. A spectaculo removemant oculos, et ab omnibus quoniam anima contaminant puritatem. Lib. 6, *super Ezech.*, cap. 20, *super Iul.*: *Et distit ad eum*, etc.

56. Cohibet se a ludis et a spectaculis sacruli, qui perfectam vult consequi remissionis gratiam. *HUGO A. S. VICTORE. Serm. 53, de Divers.*

57. Nihil tam damnosum bonis moribus, quam in spectaculis residere. *Super Hierem.*, cap. 48.

58. Quidquid in deliciis spectaculorum geritur, non est oblectatio, sed perniciose, sed poma, sed supplicium. Homil. 3, *de David et Saul.*

59. Quid prodest temporis spectaculorum voluptas, dum perpetuus nascitur dolor? *Ibid.*

60. Ubi animi spectaculum est, ibi non sexus, non etas, non dignitas hujus seculi, non aliud quidquam impeditus potest. *Ibid.*

61. Ex spectaculo nascitur ad lasciviam exhori-

S. BERNARD.

S. BONAT.

S. CYPRIAN.

S. CYRIACUS.

S. HIERON.

S. JOANNES CHRYSOSTOMI.

S. JACOB.

S. LACT. FIRM.

S. MATH. oper. imperf.

S. THYMELOCIOS.

S. VICTOR.

S. ZEPHYRIUS.

S. ZOSIMUS.

S. ZOSIMUS.</p

tantur, libidines quae saltando exprimunt, docent. *Prose.*

59. An non minus corruptela disciplinarum est? in quo fluit per imaginem que non sunt, ut flant sine pudore, que vera sunt.

60. Spectant hinc adolescentes, quorum lubrica artas, que frenari a regi debet, ad villa et peccata his imaginibus eruditur.

61. Cirens non innocentio astimatur, sed maior hic furor est: siquidem mentes spectant tanta feruntur insania, ut non modo in convitia, sed etiam in rixas, nec non et in prælia et contentiones sepe consurgant.

62. Fugienda igitur omnis spectacula, ut tranquillum mentis tenere possimus. In *Epitome*, cap. *Superest.*

MIN. FELIX. 63. Enervis histrio amorem in spectaculo dum fngit, inflixit. In suo *Octavio*.

S. PROSPER. 64. Delectacionis spectaculorum praesentium quisque incomparabiliter anteponat sui Creatoris intuitum. Lib. 1, de *Vita contemplati*, cap. 8.

SALVIANUS. 65. Nihil ferme vel criminis, vel flagitorum est, quod in spectaculis non sit. Lib. 6, de *Gubernatione Dei*.

66. Omnes qui spectacula delectantur, etiam quando non spectant, innoxii tamen a spectaculorum maciliis mente non sunt, quia semper volunt spectare, si possent. *Ibid.*

67. In theatris nihil criminum reatu vacat, quia et concepientis animus, et auditu aures, et aspectu oculi polluntur. *Ibid.*

68. Sole spectaculorum impuritates sunt, quae unum admodum faciunt, et agendum aspicuntur crimen. *Ibid.*

69. Qui forte ad spectaculum puri venerant, de theatro adulteri revertuntur. *Ibid.*

70. In spectaculis quadam apostola fidei est, et a symbolo ipsius, et colestibus sacramentis lethaliis prevaricatio. *Prose.*

71. Quæ est enim in baptismō salutari Christianorum prima confessio; nisi ut remuniantur se diabolo ac pomps ejus, atque spectaculis et operibus profestantur? ergo spectacula et pomps, etiam juxta nostram professionem operasunt diaboli.

72. Quomodo, o Christiane, spectacula post baptismum sequeris, que opus esse diaboli confiteris?

73. Remunianti semel diabolo, et spectaculis ejus; necessero est ut prudens et sciens, dum ad spectacula remeas, ad diabolum te ridere cognosis. *Ibid.*

74. Dum in theatris et circis ludimus, deperimus. *Ibid.*

75. Cum duo sint maxima mala, si homo aut

seipsum perimat, aut Deum latdat, hoc utrumque in ludo publicis agitur. *Prose.*

76. Nam per turpitudines criminosas, eterna illuc salus Christiana plebis extinguitur; et per sacrilegas superstitiones, majestas divina violatur.

77. Colitur namque et honoratur Minerva in gymnasio, Venus in theatris, Neptunus in circis, Mars in arena, Mercurius in palæstris: et ideo pro qualitate actorum, cultus est superstitutionum. *Ibid.*

78. Quidquid immundissimum est, hoc exercetur in theatris: quidquid luxuriarum, in palestris: quidquid immoderationis, in circis: quidquid furoris, in arena. *Prose.*

79. Alibi est impudicitia, alibi lascivia, alibi intemperancia, alibi insania: ubique demon, immo per singula iudiciorum loca universa demona monstratur. *Ibid.*

80. Admiserit Christianum hominem spectaculorum superstitionis, genus est sacrilegi: quia via cultibus communicat, quorum festivitatibus delectatur. *Ibid.*

81. Omne spectaculum sine concusione spiritus non est. *De Spectaculo*, cap. 15.

82. Tragedie et comedie, que fluit in theatris, scelerum et libidinum sunt antichristi cruentaria, lasciva, impia, et prodige. *Ibid.*, cap. 18.

83. Mulier quæ theatrum adit, inde cum diximoni redit. *Ibid.*, cap. 26.

84. Qui spud spectacula versantur, cum diabolo comunicando a Domino excederunt. *Ibid.*

85. Absit a Christianis, penes quos modestia, et temperantia florent, spectare spectacula. *Prose.*

86. Absit a Christianis, penes quos continentia viget, castitas colitur, injustitia expellitur, spectare spectacula.

87. Absit a Christianis, penes quos peccatum eradicatur, justitia exercetur, lex regnat divina, religio tructatur vera, spectare spectacula.

88. Absit, inquam, a Christianis, quos veritas gubernat, gratia servat, pax protegit, sapientia docet, Christus, qui vero est vita, regit, spectare spectacula. Lib. 3, ad *Autolycum*.

SENTENTIA PAGANORUM.

89. Theatra frequentare non est necesse. In *Enchirid.*, cap. 49.

90. Qui nimis in spectaculis frequentat, non est otiosus, his æger est, imo mortuus. *De brevit. vita*, cap. 13.

91. Nihil est tam damnosum bonis moribus, quam in aliquo spectaculo desidere: tunc enim per voluntatem facilius vitia surrepunt. Epist. 7.

TERTUM.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

111.

112.

113.

114.

115.

116.

117.

118.

119.

120.

121.

122.

123.

124.

125.

126.

127.

128.

129.

130.

131.

132.

133.

134.

135.

136.

137.

138.

139.

140.

141.

142.

143.

144.

145.

146.

147.

148.

149.

150.

151.

152.

153.

154.

155.

156.

157.

158.

159.

160.

161.

162.

163.

164.

165.

166.

167.

168.

169.

170.

171.

172.

173.

174.

175.

176.

177.

178.

179.

180.

181.

182.

183.

184.

185.

186.

187.

188.

189.

190.

191.

192.

193.

194.

195.

196.

197.

198.

199.

200.

201.

202.

203.

204.

205.

206.

207.

208.

209.

210.

211.

212.

213.

214.

215.

216.

217.

218.

219.

220.

221.

222.

223.

224.

225.

226.

227.

228.

229.

230.

231.

232.

233.

234.

235.

236.

237.

238.

239.

240.

241.

242.

243.

244.

245.

246.

247.

248.

249.

250.

251.

252.

253.

254.

255.

256.

257.

258.

259.

260.

261.

262.

263.

264.

265.

266.

267.

268.

269.

270.

271.

272.

273.

274.

275.

276.

277.

278.

279.

280.

281.

282.

283.

284.

285.

286.

287.

288.

289.

290.

291.

292.

293.

294.

295.

296.

297.

298.

299.

300.

301.

302.

303.

304.

305.

306.

307.

308.

309.

310.

311.

312.

313.

314.

315.

316.

317.

318.

319.

320.

321.

322.

323.

324.

325.

326.

327.

328.

329.

330.

331.

332.

333.

334.

S. BONAV. tur spes venie; de fide signorum, spes gratiae; de fide promissorum, spes glorie Serm. 1, *par-*
valor, serm. a medio.

23. Spes a tribulatione liberat et confortat, mentem elevat et et salvat. Lib. 5, *Compendio Theologiae, verit.*

24. Lubrica spes est, quia inter fomenta peccati salvi se sperat. *De singulari Clericorum, cap. 2.*

25. Impiorum Spes est rerum non subsistentium, ideo cito evanescit. Super illud *Job viii: Spes hypocrita peribit.*

26. Decidit, qui spe bona frustratur. Super illud *Psalm. v: Decidit a cogitationibus, etc.*

27. Quasi in aquis defunctibus fundamentum pomere est, in rebus labentibus speci fiduciam vel solidare. *Ibid. 22, Moral., cap. 2.*

28. Spes in aternitatem aimum erigit, et idcirco nulla mala, quia exterius tolerat, sentit. *Ibid. lib. 6, cap. 13.*

29. Tanto spes in Deum solidior surgit, quanto pro illo quisque graviora pertulerit. *Ibid., lib. 10, cap. 12.*

30. Tanto animus a laboris afflictione se subtrahit, quanto per spem ad summam sustollit. *Ibid., lib. 6, cap. 7.*

31. Ille bene novit in exterioribus miseriis susisterre, qui scit semper de interna spe gaudente. *Ibid., lib. 13, cap. 3, num. 3.*

32. Sancti viri sibi de spe certi sunt, ut tamen semper sint de tentatione suspecti. *Ibid., lib. 20, cap. 5.*

33. Solet mostium animum spes vel falsa fore: sed ut ponam suam reprochi gravius sentient, spem de venia amittunt. *Ibid., lib. 8, cap. 8, super illud *Job vii: Memento quin ventus est.**

34. Quo plus caro premitur, eo de celesti spe animus securus latetur. *Ibid., lib. 31, cap. 17, super illud *Job xxxix: Terram angula fodi, num. 28.**

35. Sicca spes est hujus sceuli, quia omnia quae hic amantur cum festinatione marcescunt. *Homil. 14, super Ezech. super illud, Cant. viii: Quae habitas in horis, etc.*

36. Cum spem suam quis in Deo posuerit, ad exordium Deum confidentius erit. In *septem Psalm. Penit.* super *Psalm. vii, vers. 9.*

37. Spes per desideria atque suspitione, infredicit ad quietis gaudia. *Homil. 17, super Ezech. in illud: Et ante faciem portae.*

38. Pericula mari spes heri delectat. Super *Marc., cap. 4, can. 6, num. 9, super illud: Panitemini, etc.*

39. Spes futuorum, omnem confusionem expellit: unde probatur non habere spem, qui pra-

ceptis confunditur Christi. Super *Epiſt. ad Tit., cap. 5, in illud: Spes autem non confundit.*

40. Inter adversa sperare, magnum est solatum oppresorum. Super *Psalm. xxxvii, vers. 15.*

41. Semper futuorum honorum spes pressantis incommoda levius ferri facit. *Homil. 17, Chrysost., super Gen.*

42. Spes plena hominis, plenum est gaudium cordis ipsius. *Homil. 53, super Matth. oper. imp.*

43. Spes est future pollicitationis religious assensus, promissa gloriae devota intentio, sanctum destinatum sublimitas, honorum expectatio futuorum, cognitio fidei, creditus propinquitatis, destinatum premiorum tempus, futura exspectatio meritorum. *Serm. de Fide, spe, et charitate.*

44. Spes est incertarum divitiarum opulentia. *S. JOAN. CL. 1. Spes est industibus ante thesaurum thesauri. Prose.*

45. Hoc laborum requies, huc charitatis janua, huc desperations jugulatio, huc absentium imago est. *Gradu 30.*

46. Spe subnixus, acedia jugulator est. *Ibid.*

47. Tanto spes in Deo solidior surgit, quanto pro illo quisque graviora pertulerit. In cap. 4, *Regul. S. Benedict., verbo Justus.*

48. Spes in Deum, firma turris est. Lib. 2, *S. ISID. PEL. epist.*

49. Ille bene novit in exterioribus miseriis sustinere qui seit de spe interna semper gaudente. *De ligno vita, tract. 8, de Spe, cap. 2.*

50. Futuorum spes laborantibus, et sub pressione presontis vite desultantibus, requiem parit. *S. LAURENT. JUSTIN.*

51. In agone positis, dolorem mitigat spes consolatrix. *Ibid.*

52. Spes est quasi columna, quae totum spirituale edificium sustinet; qua deficiente edificium corruit, et in barathrum desperationis condidit. *Ibid.*

53. Spes anchora est anima eam servans, ne prociliat tentationem irrumpanter. *Ibid.*

54. Gemma speciosissima et graffissima spes est, quae ad modum gemmae perlucida est, et perrita in suo interiori. *Ibid.*

55. Spes elios erigit, et vires reparat. *Ibid.*

56. Ubi virtutes exercenter, ubi spe abundant gaudia. *De casto conubio, cap. 14.*

57. Illa certa spes est, que bonis operibus committatur: que autem sola existit, presumptio nominanda est. *Ibid.*

58. Futuorum spes laborantibus regniem parit, sicut et in agone positis dolorem vulnerum

ORIGENES.

LUDOVICUS
ULOSIUS.

mitigat spes coronae. *Homil. 6, in cap. 15, Genes., super illud: In regule sancta.*

PETR. CELL. 59. Spes qua differtur, affigit animam. Lib. 1, epist. 28, ad Joan. episc. S. Maclovii.

S. PETRUS DAMIANUS. 60. Contemnenda sunt vobis cuncta, que certiuit; si ad ea vultis perlungere, que speratis. Serm. 5, de S. Severo,

PHILIP. JUD. 61. Spes est animarum alimentum. Lib. De eodem dederunt, etc.

62. Recte homini quid magis potest esse proprium, quam spes? qui enim desperat non est homo. *Ibid.*

63. Futuri expectatio timorem gignit, presentis usus mostitiam. *Ibid.*

64. Spes proprium ornamenum humanæ anime est. Lib. de Abraham.

65. Sanctus et laudabilis est, qui bene sperat, sicut e diverso profanus et vituperabilis, qui non sperat. *Ibid.*

66. Omnia in rebus humanis, spe futurorum agunt: vita quoque ipsa hac temporaria non nisi spe alitur ac sustinetur, solus Deus est de quo desperatur. Lib. 2, ad Ecclesias catholicas.

S. GENESIUS EPISCOPUS. 67. Spes hominum genus altius. *De insomnis.*

S. THEODOR. 68. Spes altrix maxime mortalium versatilem animalium gubernat. *Ibid.*

THEOPHY- LACTUS. 69. Qui divina spe munitus est, firmus inconsumusque manebit. *Super Psalm. cxiv, vers. 4.*

70. Spes fortiorē efficit animam, et ad pericula confidenciam. Super *Epiſt. ad Rom., cap. 12, in illud: Spes gaudentes.*

SENTENCE PAGANORUM.

ARISTOTEL. 71. Semetipsa parum sperare potest, juventus spe plena est. *Sect. 30, quast. 1, Problem.*

CICERO. 72. Spes sola hominem in miseriis consolari solet. *Orat. 4, pro Catilina.*

PLATO. 73. Magnum est premium, spes futura felicitatis. In *Dialogo Phaedon.*

Vide etiam tit. *Acquirent, sent. 42; Damnatio, sent. 20; Deus, sent. 36, 37; Dilatio, sent. 73; Hypercritis, sent. 48, 49; Innocentia, sent. 22; Malum, sent. 26; Medicina, sent. 84; Meritum, sent. 15, 56; Misericordia Dei, sent. 50; Peregrinatio, sent. 13; Prasumptio, sent. 54; Paritudo, sent. 209; Remuneratio, sent. 24; Retrogredi, sent. 42; Satys animae, sent. 44.*

SPIRITUS IN GENERE.

S. THOMAS
AQUINAS.

74. Dicitur spiritus *eterna* quasi *eterna vita*, omnis nutus : eo quod nutus instar, celeriter quocumque volat feratur et moveatur. Lib. Via duci, cap. 2, de Spiritu.

BUGO A. S. VICTORE. 75. Definitio. Spiritus est quadam vis anime mente inferior, ubi corporalium rerum similitudines exprimitur. Lib. 2, de Anima, cap. 5.

HUGO A. S.
VICTORE.

S. ISIDORUS
BISPAL.

76. Spiritus est statu et ventus quidem in rebus corporeis per impulsione et motionem respirationis factus. Part. 1, *Summa, quast. 36, art. 1.*

Differentia. Animæ et spiritus idem sunt in homine, quomodo aliud anima notet, et aliud spiritus: spiritus namque ad substantiam dicuntur, et anima ad vivificationem; eadem est essentia, sed proprietatis diversa. Lib. 2, de Anima, cap. 4.

Inter animam, animum, spiritum et mentem hoc interest: quod anima est qua vivimus, animus quo regimur, spiritus quo speramus, mens qua cogitamus. Lib. 1, de Differentiis, different. 177.

SENTENCE PAGRUM.

1. Nesciat in illis, nisi in mortuis corporis voluntatis solus spiritus resultare. In *Exhort. ad Virgines.*

2. Qui secundum corporis appetientiam vivit, caro est: qui secundum precepta Dei, spiritus est. Super *Psalm. xviii, serm. 4, vers. 4.*

3. Omnia corpora reguntur per spiritum vita, et spiritus vita irrationalis per spiritum vita rationalis, et spiritus vita rationalis deserit atque peccator, per spiritum vita rationalem pium et justum, otile per ipsum Deum. Lib. 3, de Trinit., cap. 4.

4. Omnium justorum spiritus, etiam adhuc in carne viventium, in quantum divina sapientia, non sunt in hoc mundo. *Ibid., lib. 4, cap. 20.*

5. Spiritus hominis, est ipsa anima pro spirituali natura, vel pro eo quod spiritus in corpore, appellatus est spiritus. *De Spiritu et Anima, cap. 9.*

6. Est anima quasi maritus quodammodo spiritus hominis, qui animalem affectionem tanquam conjugem regit. *De xxxix quast. 65.*

7. Ejicit spiritum diaboli et spiritum mundi, ut accipias spiritum Dei: spiritus diaboli operatur gaudium iniqualitatis, et spiritus mundi gaudium vanitatis. In *Manuali*, cap. 27.

8. Nemo seit hominum, quae sunt hominis, nisi spiritus hominis. Lib. 10, *Conf.*, cap. 5.

9. Ipse spiritus hominis cum aliquando errat, et aliquando prudenter sapit, mutabilem esse clamat. Lib. 2, de Gen. contra Manich., cap. 8.

10. Est anima natura perfecta, cum spiritui suo subditur. *De fide et Symb.*, cap. 10.

11. Nullus modo spiritus prestans est corpus in perspicuo modo spiritus corpore. Lib. 12, de Gen. ad lit., cap. 16.

12. Ut spiritu nostro opera carnis mortificemur, spiritu Dei agimur. *De Continent.*, cap. 5.

13. *Etiam* *eterna* *eterna* *vita*.

SPIRITUS IN GENERE.

— 208 —

SPIRITUS IN GENERE.

43. Qui non ducuntur spiritu, sequitur ut carne ducantur. In *Expos. epist. ad Galat.*, cap. 5.

44. Quemadmodum spiritus sensibilia dijudicat, ita spirituia spiritus. *Annot. in Job*, cap. 42.

45. Tanto minus anima subditur caro, quanto magis adversus spiritum concupiscit. Lib. 49, de *Civit. Dei*, cap. 4.

46. Deus in mundo instituit spiritus, quibus intelligentiam dedit, et sus contemplationis habilitatem suae presitatis. *Ibid.*, lib. 22, cap. 4.

47. In beatitudine ubi volet spiritus, ibi protinus erit corpus; nec volet aliquid spiritus quod nec spiritum possit decere, nec corpus. *Ibid.*, cap. 30.

48. Melior est quilibet spiritus etiam corruptus, quam corpus quolibet incorruptum. *De Natura boni*, cap. 5.

49. Malum inest in carne contra spiritum concupiscentem, etiam non sit in spiritu non consentiente, et contra etiam concupiscente. Lib. 3, contra *Dubiam*, cap. 14.

50. Ubi caro imperat et spiritus servit, perversus domus est: rectus ergo homo ubi spiritus imperiat, caro servit. *Tract. 2, super Joan.*

51. Corpus meum vivit de spiritu meo, et tunc de tuo. *Ibid.*, tract. 26.

52. Accedat spiritus ad carnem, quomodo accedit charitas ad scientiam, et prodest plurimum. *Ibid.*, tract. 27.

53. Bellum optimum agitur, cum spiritus carni adversatur. In suis *Proverbi*, verbo *Bellum*.

V. BEDA.

S. BERNARD.

54. Semper in robusto et vegeto corpore, animus mollior atque tepidior jacet: et rursus in corpore debili et infimo fortior viget promptiusque spiritus. *Epist. 253.*

55. Nihil prodest spiritus timoris, ubi non est spiritus charitatis. *Epist. 253, ad Eugen. Pap.*

56. Spiritus nonnisi quod virile est et spirituale meditat. *De Vita solit.*

57. Spiritus hominis in appetitu boni, subtilis et efficacis naturae conditus, et in arte creatricis sapientiae omni corpore melior est, omni etiam luce corporea lucidor ac dignior. *Ibid.*

58. Quid, o homo, dormis in te spiritus Dei, et vigilas in te spiritus mundi? Serm. de *Misericordia humana*.

S. BONAV. &
S. BERNARD.

CLEMENS ALEX.

S. CYPRIAN.

59. Non est presentior nosler spiritus ubi animat, quam ubi amat. *De septen Itinerib. aeternit.*, libro 4, dist. 4; Et S. Bernard, de *Præcepto et dispensatione*.

60. Sine spiritu, corpus est terra et cinis. Lib. 3, *Stromat.*

61. Non est caro dictatrix peccati, nec inventrix malitia, nec cogitationis formata, nec disponit agenda; sed officina et spiritus, qui in ea, et per

eam quacunque affectaverit peragit et consummat. *De Cardinal. oper. Christi*, cap. 4.

62. In terrenis caro quiescit, sed spiritus deficit. Super *Job*, cap. 41.

63. Moderati viri carnem regunt, et spiritui subdunt. Super *Psalm. xxxvii.*

64. Spiritus homini, spiritus elationis est. Lib. 5, *Moral.*, cap. 3, num. 3.

65. Si pie spiritus sub Deo premitur, caro illius super spiritum non levatur. Lib. 26, *Moral.*, cap. 13, num. 12.

66. Habet spiritus commissum sibi dominum carnis, si tamen sub Deo recognoscit jura legitimae servitutis. *Ibid.*

67. Si spiritus autem suum superbiendo contumelie, jure a subiecta carne prelum suscipit. *Ibid.*

68. Quanto in nobis quotidie deus spiritu virtus crescit, tanto noster spiritus deficit. *Ibid.*, lib. 22, cap. 41.

69. Tanto rarius ac difficilius caro se contra spiritum erigit, quanto sibi eam praesidens spiritus per extenuationem subdit. *Prose.*

70. Spiritus per attenuationem sic carnem domat, ut tarda superbiat, et cito conquiescat. Lib. 5, in *1 Reg.*, cap. 4.

71. Nequaque receptaculum spiritus Dei quisquam effectuat, nisi spiritu suo primis evanescatur. In *septen Psalm. Penit.* super *Psalm. viii*, vers. 7.

72. Ille in cuius spiritu dolus non est, beatus est: ille vero in cuius spiritu dolus est, infelix est. *Ibid.*, super *Psalm. vii*, vers. 3.

73. Sicut carne quiescente spiritus deficit, ita ex labore convalescit. *Ibid.*, super *Psalm. iii*, vers. 10.

74. Sicut carnem dura convulserant, ita spiritum molli necant. *Ibid.*

75. Spiritus enique carni contraria sunt, et quae illam debilitate queant, expedit. Lib. 3, super *epist. ad Galat.*, cap. 5, in illud: *Caro concupiscit adversus spiritum*.

76. In rebus conditis nihil excellentius est spiritu. Lib. 3, de *Vanit. mundi*.

77. Spiritus homini domus Dei est, quia omne bonum intus in spiritu est, quia secundum voluntatem spiritus est: omne autem malum extra spiritum est, quia non est secundum spiritum. Homil. 4, super *Matth. oper. imperf.*

78. Omnis principatus animi, spiritus est. Homil. 48, super *I ad Cor.*

79. Caro a spiritu possessa, oblitera quidem sui, qualitate autem spiritus assumens, conformis facta est verbo Dei. Lib. 5, *advers. Heres.*, cap. *Traductio.*

GLOSS. INT.
S. GREGOR.
MAONIUS.

PETRUS.
BLLES.

RICHARD. A
S. VICTORE.

S. SINENSIUS
EPISCOPUS.

THOMAS A
KEMPIS.

S. IERON.

SENENA.

S. ISIDORUS
BIZAELIENS.

S. CYRILLUS
BIRGOSOL.

S. ANTONIUS
DE PADUA.

HUGO A
S. VICTORE.

S. JOANNES
CHYRSOST.

S. AMBRO.

S. IRINEUS.

S. ANTONIUS
DE PATER.

S. EUSEBIUS.

S. CYRILLUS
BIRGOSOL.

S. ANTONIUS
DE PATER.

S. CYRILLUS
BIRGOSOL.

S. AMBRO.

S. CYRILLUS
BIRGOSOL.

SPIRITUS SANCTUS.

— 209 —

SPIRITUS SANCTUS.

50. Spiritus ab origine corruptus, corruptus est: caro post originem corrupta, corruptus spiritum. *Serm. 41.*

51. Spiritus humanus tunc procul dubio sanctus esse incipit, quando quod pietatis est, diligit: quod impietatis, detestatur et odit. Part. 1, lib. 6, de *Trinit.*, cap. 10.

52. Sicut spiritus humanus vita est corporum: sic spiritus sanctus vita est spirituum. *Ibid.*

53. Nescit omnino, nescit quid de spiritu angelico, quid de spiritu divino sentire debeat, qui spiritum suum prius non cogitata. Part. 4, lib. 3, de *Contemplat.*, cap. 6.

54. Nihil tam varium est ac versatile, quam spiritus. *De Insomniis.*

55. Caro trahit deorum, spiritus trahit sursum: caro querit mollia et blandia, spiritus suadet dura et aspera. Si sequitur carnem, decipieris: si sequitur spiritum, coramaberis. In *Hospital. pauper.*, cap. 3.

56. Quanto caro plus premitur, tanto spiritus plus elevatur. *De Discipl. claustr.*, cap. 12, sect. 1.

SENTENTIA PAGANORUM.

57. Magnanimos nos natura produxit: et ut quibusdam animalibus ferum dedit, quibusdam subdolum, quibusdam pavidum: ita nobis gloriosum et exaltissimum spiritum, querentem ubi honestum, non ubi tulissime vivat, simillimum mundu. *Epist. 104.*

SPIRITUS SANCTUS.

Etymologia. Ideo Spiritus sanctus vocatur, quia Patris et Filii sanctitas est: nam cum sit et Pater spiritus et Filius sanctus: proprio nomine ipse vocatus Spiritus sanctus, tanquam sanctitas coessentialis et consubstantialis amborum. Lib. 7, *Etymol.*, cap. 3.

Definitio. Spiritus sanctus est maxima potentia, divinum quoddam et investigabile, sanctificans per Christum omnes qui sunt a Deo conscripti. *Catechesis 16.*

SENTENTIA PATRUM.

1. Nescit tarda molimina Spiritus sancti gratia. Lib. 2, super *Lue.*, cap. 4, in illud: *Exurgens autem Maria, etc.*

2. Animus sponsus est Spiritus sanctus, dum ipsam sibi unit, castam et focundam reddit: castam mentis puritatem, focundam boni operis prole. *Serm. Dom. 2, post Epiph.*

3. Mente, quam Spiritus sanctus inflamat, nec ignis adversitatis, nec flamma diabolice persecutionis consumere potest. *Serm. Dom. 6, post Pasc.*

4. Spiritus sancti gratia est spiraculum vitae, quia cum Deus spirat in faciem anime, procul dubio animam de morte ad vitam resuscitat. *Ibid.*

5. Sicut ignis urit, purgat, caleafacit, illuminat, sic Spiritus sanctus exurit peccata, purgat corda, torporem excutit, ignoranciam illuminat. *Serm. 1 Pentec.*

6. Spiritus sanctus dividens singulis prout vult, ubi vult, quando vult, quantum vult, quibus vult, gratiam suam inspirat. *Ibid.*

7. Tolis Spiritus sanctus loquitur, quoties bona cogitamus. *Serm. 2 Pentec.*

8. Gratia Spiritus sancti dat scire, et velle. *Ibid.*

9. Ideo missus est Spiritus sanctus in Apostolos in forma ignis, ut eos caleafaret ad alios incendios: qui qui non ardet, non incendit. *Serm. 3, de Evangel.*

10. Dilectio, qua ex Deo est, et Deus est, pro spiritu Spiritus sanctus est. Lib. 15, de *Trinit.*, cap. 18.

s. AUGUST.

11. Quid amabilis et quid suavis et quid sanctus Spiritus sancto? amor Patris et Fili et spiritus est, per quem omnes sunt sancti, quicunque sunt sancti. *De Spiritu et Anima*, cap. 55.

12. Spiritus sanctus nos facit petre quidquid desideramus accipere, ipse nos facit querere quem cupimus invenire, ipse nos facit pulsare ad quem ministrum pervenire. Super *Psalm. cxviii*, conc. 14.

13. Sanctus spiritus interpellat pro nobis genitibus inenarrabilibus. Quid ergo fratres mei? Hoc dictu sumus, quia spiritus genit, ubi perfecta et externa beatitudine est ei cum Patre et Filio? Non ergo Spiritus sanctus in semetipsa, apud semetipsum, in illa Trinitate, in illa beatitudine, in illa aternitate substantia genit, sed in nobis genit, quia genere nos facit. *Tract. 6, super Evangel. Joan.*, de cap. 4.

14. Non habent Spiritum sanctum, qui sunt extra Ecclesiam. *Epist. 50.*

15. Spiritus sanctus integer de integro, non procedit unde procedit: sed tantus cum illo, quantum ex illo; nec minuit eum procedendo, nec auget herendo. *Epist. 66.*

16. Spiritus alter adjuvat nondum inhabitans, alter in habitans. *Epist. 105.*

17. Fides impetrat spiritum largiorem, diffundit spiritus charitatem. *Epist. 144.*

18. Deus, qui spiritus est, sic viriliter corpus, ut spiritale efficiat, absument omne corruptionem. *Epist. 146.*

19. Ille peccat in Spiritum sanctum, qui usque in finem vite noluerit credere in Christum. *De fide et oper.*, cap. 16.

20. Spiritus sanctificationis non transit, sed manet. In *Annot. super Job*, cap. 6.

21. Spiritus sanctus operatur intrinsecus, ut veleat aliquid medicina, que exhibetur extrinsecus. Lib. 15, *de Civit. Dei*, cap. 24.

22. Spiritu sancto templum non facimus, sed nos ipsi sumus. *Contra serm. Arianor.* cap. 29.

23. Qui accipiunt Spiritum sanctum, amore celestum terrena contemnunt. Lib. 1, *de Anima et orig.* cap. 14.

24. Esto verus, non fictus catholicus ne te fugiat Spiritus sanctus. *Ibid.*, lib. 3, cap. 2.

25. Spiritus sanctus etiam veteris Testamento tempore, pīs omnibus non tantum aditor, sed et largitor fuit. Lib. 3, *ad Bonifac.* cap. 7.

26. Fatendum est Spiritum sanctum, etiam antiquis temporibus, non solum mentes bonas adjuvasse, verum etiam bonas eas fecisse. *Ibid.*, lib. 4, cap. 7.

27. Hominum nemo mundu[m] nascitur: et ideo donec mundetur Spiritu sancto, sub spiritu immundo esse cogitur. Lib. 2, *contra Julian.*, cap. 4.

28. Cum Pater Spiritus sit, et Filius Spiritus, quoniam Deus Spiritus est: et Pater sanctus, et Filius sanctus sit; propriam tamen nomine amborum Spiritus, vocatur Spiritus sanctus. Tract. 122, *super Joan.*

S. BERNARD.

29. Spiritus sanctus Spiritus benignus, Spiritus dulcis, Spiritus fortis, infirmus roboran, asper planans, corda purificans. Serm. 6 *Ascens.*
30. Spiritus paracletus donat pignus salutis, robur vitae, scientiam lumen, et sic in tribus istis ille Spiritus docet omnia que pertinent ad salutem: quia in ipsis est plena et absoluta perfectio. Serm. 2 *Pente.*

31. Spiritus sanctus multiplex dicitur, quia multipliciter filii hominum inspirantur; si quidem conceditur eis ad usum, ad miraculum, ad salutem, ad auxilium, ad solatium, ad fervorem. *Ibid.*, serm. 3.

32. Doctrina Spiritus sancti non curiositatem acuit, sed charitatem accedit. Serm. 8, *super Cant.*

33. Mens, quæ ignorat abscessum Spiritus sancti patet seductioni: et quo reditum non observat, erit ingrata visitationi. *Ibid.*, serm. 17.

34. Spiritus sanctus aliquando recedit, ut audiatur reuiratur: et rursus dignanter ad hoc reddit, ut consoleretur. *Ibid.*

35. Vigilandus est, et vigilandum omni hora, quia nescimus quis hora Spiritus sanctus venturus sit, seu iterum abiturus: it enim et redit spiritus ille, et qui stat eo tenente, deserente cadat necesse est. *Ibid.*

36. Spiritus sanctus monet, et moveit, et docet. Monet memoriam, rationem docet, moveit voluntatem. Serm. in *Festo Pentecostes*, num. 5.

37. Ne minimam paleam peccati intra cordis quod possidet Spiritus sanctus habitatculum patitur residere; sed statim igne subtilissima circumspécionis exurit Spiritus ille dulcis et suavis. *Ibid.*, serm. 2.

38. Maxime hostiliter agit, qui spiritum vita in fonte cordis extinguit. Super *Luc.*, cap. 47.

39. Nihil excellenter, nihil pretiosius, nihil nobilis Spiritu sancto. Serm. 3, *Dom.* 3, post *Pascua.*

40. Sicut ignis appositione lignorum augetur et conservatur ne deficit; sic nos ardorem ignis Spiritus sancti per devotam et jugem recordato-nem conservare debemus. Serm. 4, *Pent.*

41. Sunt in Spiritu sancto tres proprietates. Primo, est ineffabilis veritas: secundo, liberalis caritas; tertio, inseparabilis potestas. *Ibid.*, serm. 9.

42. Vere bonus est Spiritus sanctus: bonus utique in peccatorum remissione, in virtutum collatione, in sensum illuminatione, in animarum elevatione. *Prose.*

43. Primo modo bonus est incipientibus, secundo proficiens, tertio consummatibus, quarto pervenientibus. *Ibid.*, serm. 2.

44. Trias nos docet Spiritus sanctus, intelligere, vincere, facere: docet intelligere omnem veritatem, docet vincere mundi vanitatem, docet facere Dei voluntatem. *Ibid.*, serm. 42.

45. Repletio Spiritus sancti est purgativa, illuminativa, perfectiva, confirmativa. Purgat defectum, illuminat intellectum, perficit affectum, confirmat perfectum. Serm. 3, for. 3, *Pente.* super illud *Act. 11: Replete sunt omnes Spiritu sancto.*

46. Spiritus sanctus ignis est amorous, illuminans intellectum, et pariter inflammat affectum. *De septem donis Spiritus sancti in genere.*

47. Spiritus sanctus per dominum timoris, humiliat altæ; per dominum pietatis, liquefacit dura; per dominum scientie, illuminat obscuræ; per dominum fortitudinis, consolidat molitia; per dominum consilii, restringit fluida; per dominum intellectus, clarificat nobilios; per dominum sapientie, inflamat frigida. *Ibid.*

48. Spiritus sanctus dominum perfectum dicitur quia a Patre et Filio, ut donabilis spiratur. *De Septem donis Spiriti sancti in genere*, cap. 4.

49. Unus est tantum Spiritus sanctus ille Paracletus, sicut unus est Deus Pater, neque est secundus Pater: et sicut unus est unigenitus Filius et Verbum Dei, fratremque non habet: sic

unus est tantum sanctus Spiritus, et aliis non est Spiritus equalis cum illo dignitatis. *Cateches.* 16.

50. Si posse est obnoxia, qui adhererit furi, et versatur cum illo: quam spem habebit, qui Spiritu sancto adversatur? *Ibid.*, cap. 5, super illud: *Septem diebus expectabis me.*

51. Sicut mare cum turbatur, oleo infuso cedit natura sua tempestas, lenitatem olei procellam extingue: sic anima nostra cum lenitum gracie Spiritus sancti, jucunda tranquillatur. *De Perfect. Spirit.*, cap. 35.

52. De Spiritu sancto accipimus, ut sapiamus inter bonum malumque discernere, justa diligere, iusta respire, *Prose.*

53. De Spiritu sancto accipimus, vite amore, et gloria ardore succoris, ut erigere a terrenis mendicis ad superna et divina valeamus. Homil. in die *Pente.*

54. Magnum est Spiritu sancto illustrari, sed multo maius est, impleri. Homil. 1 de *S. Joan.* *Bapt.*

55. Ubi perflaviter spiritus amoris, ibi scientiarum aroma utiliter fluum, nempe meditationes orationes, suspiria singulæ, lacrymae, ipsa colloquia. Serm. 39 super *Cant.*

56. Ibi nulla quies, ubi Spiritus sancti consolatione deest. Super *Thren.*, cap. 3.

57. Spiritus sanctus quorum corda tangit, prout coelestis exercitus multæ fluit. Lib. 5 in *I Reg.*, cap. v, super illud: *Quorum Deus te legit corda.*

58. Sancti Spiritus gratia cum sibi divites subiicit, pauperes non repellit; cum fortes humiliat, venire ad se debiles non renusat: cum nobiles colligit, simuli et ignobiles apprehendit: cum saepes suscipit, imperitorum stultitiam non contemnit. Lib. 6 *Moral.*, cap. 8, num. 7.

59. Spiritus sanctus mentem quam replet, et illuminans irrorat, et irrorans illuminat; ut et luce eius videat quid appetat, et de rore eius se refrigeret, ne lassescat. Super *Cant.*, cap. xv super illud: *Hortus conclusus.*

60. In linguis igneis apparuit Spiritus sanctus, quia omnes quos replevit, ardentes pariter et loquaces facti. Super *Job*, cap. 32.

75. Spiritus sanctus non habet habitat, ubi turbat et frequenta, et dissensiones et rixæ sunt: sed Spiritus sanctus proprie sedem habet solitudinem. Homil. 3 super *Marc.*

62. Spiritus sanctus dum sensus honeste vivendum instruit, audace modo, modo timidos reddit: audaces ut presumant, timidos ne superbiant. Impellit ut necessaria postulet, retrahit ne nimis praesumendo vitium incurvant temeritatis. Lib. 4 in *I Reg.*, cap. 4, super illud: *Eamus illuc, si forte indicet nobis, etc.*

63. Indicia Spiritus sancti sunt, excellencia dona humilitatis: quia sanctus Spiritus quo majori luci virtutum electorum corde irradiat, eo abundantior dona humilitatis ditat. *Ibid.*, cap. 5, super illud: *Septem diebus expectabis me.*

64. Logo non constringitur sancti Spiritus domum. Lib. 1 *Dialogi*, cap. 4, verbo *Negauimus.*

65. Spiritus sanctus cor quod replet, elevat, et ardor malitiae ad inferiora semper incurvat. Homil. 2 super *Ezech.*

66. Spiritus sanctus erat quidem semper, et est, et erit: neque incipiens, neque desinet; sed semper Patri et Filio coordinatus, et communera-tus. Orat. 5 de *Pent.*

67. Nemo sancti Spiritus particeps fieri potest, qui non in excelsa hujus vita parte versetur: nam qui ex qua sursum sunt sapienti, et suam intelli-giem rem publicanam recte colunt, Spiritum sanctum assequuntur. Orat. in *Pente.*

68. Negat fons sanctificationis Spiritum sanctum, qui eum privat potestate sanctificandi. In *Exposit. 2 Fidei.*

69. Spiritus sanctus recte Paracletus vocatur, quia corda fidelium ne inter hujus seculi adversa deficiant, coelesti vita desideris sublevat ac re-ficit. Serm. *vigilia Pent.*

70. Qui sunt isti tres spiritus? principalis spiritus, Pater est: rectus spiritus, Christus est: Spiritus sanctus, Spiritus sanctus est. Epist. 9 de *Tribus virtut.*, super illud *Psalm. 1: Spiritus principi consipit conforma me.*

71. Spiritus sanctus torrens voluptatis Dei est, qui irrigat omnem animam spiritualibus fluentis, ut fructum exhibeat sanctitatis. Super *Psalm. xxxv.*, vers. 9.

72. Spiritus sanctus expectandus est, promerendus est, et fidei praeceptorum atque observatione retinendus. Lib. 2 de *Trin.*

73. Nihil dulcedo Spiritus sancti in vita sua. Serm. 3 de *Spirituali Christi compilio.*

74. Mustum est ardor Spiritus sancti, qui quos inebriat, loquaces facit. Super *Job*, cap. 32.

75. Spiritus sanctus non habet habitat, ubi turbat et frequenta, et dissensiones et rixæ sunt: sed Spiritus sanctus proprie sedem habet solitudinem. Homil. 50 super *Joan.*

76. Spiritus sancti gratia, cum monte illapsa est, canique irrigat, omni fonte uberior scaturit, nunquam deficit, nunquam vacuatur, nunquam stat. Homil. 50 super *Joan.*

77. Nihil imbecillus illis, qui a Spiritus sancti sunt auxilio destituti. *Ibid.*, homil. 65.

78. Dies Pentecostes, dies propitiationis, dies remissionis, dies est indulgentie. Serm. *de Pent.*, de *Spiritu sancto*.

79. Spiritus sanctus fuit semper, et est, et erit: neque incipit, neque desinit, sed semper Patri consubstantialiter familiaris. *Ibid.*

80. Spiritus sanctus vita natura vivens et vivendum vivificator est, lumen de luce et lucis superpeditor, per se bonus et fons bonitatis, per se Dominus sui juris, Dous de Deo deificans, virtus omnipotens. *Ibid.*

81. Spiritus sanctus, spiritus absque materia, absque rege, absque senio, absque successore, absque fluxu, absque sorde, absque confusione. *Ibid.*

82. Spiritus sanctus, spiritus quem nemo interpretari potest, impervigilabilis est, imperscrutabilis est, inparibilis, incircumscripibilis, indissolubilis, incommutabilis, incomprehensibilis. *Ibid.*

83. Spiritus sanctus non spiritus est ventorum, non spiritus angelicus, non spiritus corporalis, non spiritus sacerdotis; sed Spiritus opifex, Spiritus personam in Deitate habens, Spiritus sapientiae, intellectus et exultationis. *Ibid.*

84. Spiritus sanctus, spiritus pacis et fidei, spiritus gratiae et intelligentiae, spiritus libertatis et mansuetitudinis, spiritus salutis et illustrationis. *Ibid.*

85. Spiritus sanctus imaginis nostrae est reformatio, mentis perfectio, anime instauratio. *Ibid.*

86. Spiritus sanctus auctor est fidei in Deum, spiritualis mentalium oculorum nostrorum sol, internum nostrum lumen, et lucifer in pecoribus celo. *Ibid.*

87. Spiritus sanctus opulentia est filiorum Dei, exteriorum bonorum thesaurorum, pugnis eterni regni, primitate vitae eternae, et signaculum gratiae baptismi. *Ibid.*

88. Spiritus sanctus cibus est diligentium Christianum, quo nunquam satiatur, ipse potus est animarum filiorum Dei, ipse charitas eorum, qui sibi conjuncti sunt. *Ibid.*

89. Spiritus sanctus animalium est exultatio, cordis tripudium, ignis, fons rorulentus. *Ibid.*

90. Spiritus sanctus lugentium est consolatio, mortis diritis depositio, mentis requies, sapientiae communicatio, prudentiae intentione, prescientiae illustratio. *Ibid.*

91. Spiritu sancto reges inunguntur, sacerdotes ordinantur, Prophetae illustrantur, doctores declarantur, ecclesias sanctificantur, altaria fundantur, unguentum consecratur, aqua purgantur, demones alligantur, morbi curantur. *Ibid.*

92. Spiritus vocatus sanctus, Dominus, vivificator, consolator et Paracletus. *Ibid.*

93. Spiritus paraclelus, hoc est, inhortator: inhortatur semper ad bonum corda fidelium, inhorte-

tatur animam ut Deo se unitat, inhortatur mentem ut a malis desistat. *Ibid.*

94. Spiritus sanctus cor ad se attrahit, inconfabili et mentali charitate exultat, educat, calefacit, a terrenis transfert, et ad coelestia vocat. *Ibid.*

95. Spiritus sanctus, Spiritus veritatis, Spiritus Dei, Spiritus Domini, Spiritus patris, Spiritus Filii, Spiritus Christi. Serm. *De adorando Spiritu.*

96. Quomodo poterimus allicere auxilium spiritus, eique persuadere, ut apud nos manere velim? Per opera bona, et optimam vivendi rationem. Serm. *De Verb. Apost. : Habentes eundem Spiritum, etc.*

97. Spiritus sanctus in anima remissa et segni permanente non sustinet. Homil. 34 super Epist. ad Hebr.

98. Sic ut aranearum stamina flatum venti non suscipiunt, sic neque anima speculari, neque homo animalia gratiam poterit. Spiritus sancti suscipere. *Ibid.*

99. Quandiu quis ignitus incedit, omnia superat, omnia excedit, omnia contemnit. *Ibid.*

100. Flamma fervoris insuperabilis est res et, et importabile est cunctis rebus incendium Spiritus sancti. *Ibid.*

101. Fervor Spiritus sancti, tanquam ignis, omnia consumit. *Ibid.*

102. Spiritus sancti gratia nunquam parva est et viles, sed magna et mirabilis, et dantis munificencia digna. Homil. 1 ad Popul. Antioch.

103. Spiritus sanctus ignis est, ut incitamentum et fervorem gratiae, et peccatorum assumptionem significet. Homil. 31 super Joann.

104. Nullum bonum perficitur, quod per Spiritum sanctum non concepit. Super Prolog. Regule S. Benedict., cap. 2.

105. Lux animalium nostrorum Spiritus sanctus est, sine quo nullum bonum, nec incipitur, nec terminatur. *Ibid.*

106. Quem Spiritus excitat, nemo ligare potest. *Ibid.*, cap. 2.

107. Sanctum semper opus inspira, ut cogitem; compelle ut faciam, suade ut diligam, confirmare ut teneam, custodi ne perdam. In *Orat. de Corrept. vitae.*

108. Datur Spiritus sanctus in presenti, ut justificet impios, roborat debiles, innocentes repleat pietatem, doceat ignoratos, pugnantes adjuret, custodiat patientes, erudit dubios, intelligentes illuminat, amantes succedit. *De fasciculo amor.*, cap. 9.

109. Spiritus sanctus quemadmodum est potens in opere, in sermone efficax, in dilectione fervidus: ita est in consolando promptius, et in exhortando intentus, et in se comunicando munificus. *De perfect. gradib.*, cap. 5.

S. LEO I.

110. Spiritus sanctus inspirator est fidei, doctor scientie, fons dilectionis, signaculum castitatis, et totius est causa virtutis. Serm. *Pente.*

S. MACHAR.
EGYPT.
SEN.

111. Christianae Religionis via est, ut ubi est Spiritus sanctus, ibi statim sequatur conflictus et persecutio. Homil. 15.

S. PETRUS
DAMIANUS.

112. Anima mortua est, quae non gestat divi-

nun Spiritum: Spiritus enim divinus est anima vita. *Ibid.*, homil. 30.

S. PETER.
LOMBARD.
MAC.
SENTENT.

113. Nisi quis gratia Spiritus sancti mereatur affari, licet conetur, licet ad tempus emit videatur, nunquam tamen ab bona peragenda proressus assurget, nunquam Deo placiti operis valet fructus afferre. Serm. 24 *de Spiritu sancto.*

S. RICHARD. A
S. VICTORE.

114. Spiritus sanctus lumen mentibus ingreditur, desiderium excitat, vires infundit: illustrat ut videamus, provoca ut velimus, roborat ut bona que volumus, implore veleamus. *Ibid.*

S. PHILIP JUB.

115. Sicut anima est vita corporis, ita et vita anima: Spiritus sanctus est: si est corpus, anima recedente, collabitur, ita et eadem anima, si spiritus vivificator abscesserit, necesse est ut moratur. *Ibid.*

S. RICHARD. A
S. VICTORE.

116. Recite in Spiritum sanctum delinquentes dicuntur, qui sumat malitiam, Dei bonitatem superpateat, quibus placet malitia propter se. Lib. 2 *Sentent.*, dist. 43.

S. RICHARD. A
S. VICTORE.

117. Deus inspirat, mens inspirationem cepit, spiritus ex inspiratione accipitur. Lib. 4 *legis Altegor.*

S. RICHARD. A
S. VICTORE.

118. Sicut spiritus humanus vita est corporum,

sic Spiritus sanctus vita est spirituum, illa vita est sensibilis, illa vita est sanctificans. Part. 1, lib. 6 *de Trinit.*, cap. 40.

S. RICHARD. A
S. VICTORE.

119. Spiritus sanctus dicitur sine quo nullus spiritus, sanctus efficitur. *Ibid.*

S. RICHARD. A
S. VICTORE.

120. Venite ad scholam Spiritus sancti, qua nulla utiliter inventari potest. Super Psalm. xxxviii, vers. 41.

S. RICHARD. A
S. VICTORE.

121. Spiritus sanctus est Dominus, etiam si non nisi i qui adversus spiritum bellum gerunt. Super *I Paralip.*

S. RICHARD. A
S. VICTORE.

122. Prope te est Deus, tecum est: sacer intra nos spiritus sedet, malorum honorumque nostrorum observator et custos. Epist. 41.

S. RICHARD. A
S. VICTORE.

Vide etiam tit. *Dilectio Dei*, sent. 14; *Eleemosyna*, sent. 81; *Gratia Dei*, sent. 107, 160; *Jejunitum*, sent. 139; *Miratio*, sent. 31; *Peccatorum remissio*, sent. 36; *Perfectio*, sent. 90; *Paxientia*, sent. 49; *Psalmus*, sent. 92; *Puritas*, sent. 32; *Signum*, sent. 19, 20; *Solitudo*, sent. 90; *Trinitas*, sent. 66.

S. RICHARD. A
S. VICTORE.

STABILITAS STATUS.

RUGO A. S.

Definitio. Stabilitas est mentis fixa, nulla locorum

vel temporum varietate per diversa jactata re- VICTORE.

tento. *De fructu cornis et Spiriti*, cap. 14.

Stare proprio loco significat quandom posi- S. THOMAS
AQUINAS.

tionis differentiam, secundum quam aliquid disponitur, quasi in quadam immobilitate. 2, 2, quest. 183, art. 1.

Divisio. Triple est status, incipientium, profici- HUGOCARD.

entium, perfectorum. *Super Psalm.* xvii.

SENTENTIA PATRUM.

1. Homo cordis nostri abundat in corporis ex corporis statu, aut levior, aut jactanior, aut stupidius, aut contra gravior, aut constantior, aut purior, aut matuor estimatur. Lib. 4 *Offic.*, cap. 48.

2. Hominis appellatione est dignus, qui non s. ANTONIUS
DE PADEA.

quanto minus haec Deo, qui summe est. Epist. 56, *ad Diocorum.*

4. Firmamentum stabilitatis in amicitia, est fieri: nihil enim est stabile, quod insidium est. *De Amicitia*, cap. 24.

5. Omnia ibi stant, ubi nihil transit. Vis et tu ibi stare et non transire? illuc curre, id ipsum neminem habet ex se: corpus habet, non est id ipsum, quia non in se stat: anima humana nec ipsa stat, non est id ipsum. Ergo id ipsum nemo habet ex se, sed Dominus est qui vere est id ipsum. Super *Psalm. xx.*

6. Nemo tanta est firmitate suffulcus, ut de stabilitate sua debeat esse securus. Serm. 2 *Sabb. post Dom. Quingung.*

7. Laxitas curis mutabilium rerum, bona stabilita et certa queramus. Epist. 113.

8. Monstruosa res est, ingens auctoritas, et nutans stabilitas. Lib. 2, *de Consid. ad Eugen. Papam.*

9. Impossibile est hominam in eodem statu semper permanere: sed aut peior fit, aut melior. *Doctrina 12.*

10. Nemo potest immobils stare, qui mobilia diligit. Lib. 3 *Moral.*, cap. 24.

11. Nemo est tam firmitate suffulcus, ut de stabilitate debeat esse securus. In *Regula monachorum*, cap. 3, *de Castit.*

12. Sta, non ut proficias, sed ne deficitas: sta permanens in eo quod copisti, non rediens ad id quod fuisti: sta ergo in timore. Lib. 1, *Miscellan.*, codic. 1, tit. 69.

13. Firma animam tuam proposito, exerce virute, cautela muni.

14. Firma, ut cedere nolit tentationi; exerce, ut resistere possit: muni, ut ubi non potest vincere, sciat declinare. *Ibid.*

15. Tres status Ecclesie: status penitentie, HUGO A. S.
VICTORE.

STATUS PRISTINI RECUPERATIO. — 214 — STATUS PRISTINI RECUPERATIO.

status justitiae, status gloriae. Super *Exod.*, cap. 23.

S. JOAN. GENES. 16. Propter amorem Christi status inferior semper plus placere debet, et dulcescere cordi, quam status superior, quia vanitas est. *Prose.*

17. Quanto in inferiori et humiliati statu quis fuerit, tanto verius sepe bona agit, et fadilius habita custodiit. *Epist. pro confort. tentati.*

18. Quanto uniuscuiusque major est status, tanto perniciosior est ruina. *Serm. de Eucharist.*, cap. 21.

19. Magnus status, sed majus pondus. *Serm. Dom. 3 Advent.*

SENTENTIE PAGANORUM.

20. Sapiens stat rectius sub quolibet pondere. *Epist. 71.*

21. Hoc te a exigere, qualem statum instituoris prestare te, taliem usque ad exitum serves. *Epist. 420.*

STATUS PRISTINI RECUPERATIO.

SENTENTIE PATRUM.

S. AUGUST. 1. David de criminibus mortis penitentiam egit, et tamen in honore suo persistit : et beatum Petrum, quando amarissimas lacrymas fudit, utique Dominum negasse penititum, et tamen Apostolus manxit. *Epist. 50, ad Bonific.*

2. Animam mortuam non plangimus, quam possumus per penitentiam ad statum pristinum revocare. *Serm. 4, pro Defuncti.*

3. Animadverte in presenti loco posse docere aliquem post peccatum, si tamen vita pristine penitentia diluerit. *Hab. in Decretis Gratiani*, part. 1, dist. 50, can. *Cum.*

4. Sacerdos si cadit, vate et habet restituendis locum post dignam peractam penitentiam in honore suum, propheta attestante, qui nū, Numquid qui cadit, non adjiciet ut resurgat? *Ibid.*, dist. 50, can. *Sacerdos.*

5. Quicunque Dei auxilio corriguntur, quod amiserant peccando, recuperant. *De morib. Eccles.*, cap. 24.

6. Penitentia reducit in gradum pristinum, et omnes defectus revocat ad perfectum. *Tit. 3, Disc.*, cap. 1.

FRANCISCUS TITILL. 7. Quomodo is, qui Dei iudicia non amat, sed odit ea, blasphemat, et obmurmurat, sperare possit, quod fortuna pristine restituatur? *In Euclid.*, super *Psalm. xxxiv.*

8. Si quando contigerit, ut justus ex humana fragilitate ad casum declinet, ne collidatur sine confringatur, sed quanto cito restituatur in statum pristinum. *In Euclid. super Psalm. xxxvi.*, vers. 25.

GRATIANUS. 9. Indubitanter Domini fideles post satisfactio-

nem dignam posse redire ad honorem pristinum, quis dubitat? In *Decret. part. 1, dist. 50, can. Pon.* dicit. § Errant.

10. Mutatur homo a peccato, et gratia Dei resurgit a lapsu, et in pristino manet officio. *Ibid.*

11. Exemplis et auctoritatibus probatur post actum penitentiam, gradus pristinos licet posse administrare, et ad maiores posso condescendere. *Prose.*

12. Maria enim soror Aaron postquam lepra percussa est, quia in Moysen murmuraverat, acta penitentia a peccato mundata est, et pristinam gratiam prophetandi recepit.

13. Aaron etiam post conflatum vitulum, in summum sacerdotem conseruatis est.

14. David post adulterium et homicidium, spiritus prophetie recipit, et in pristino gradu permansit.

15. Achab quoque post mortem Nabuhi viri sanctissimi, per penitentiam humiliatus in regia sede remansit.

16. Et prætereuntem multa exempla veteris Testamenti. Petrus negavit Christum, et postea Principes Apostolorum factus est.

17. Paulus Stephanum lapidavit, et tamen a Deo in Apostolum electus est.

18. Multū quoque ab hæresi ad unitatem catholicæ fidei reverentes, in suis honoribus sunt recepti : ali vero ad episcopalem etiam gradum sumi promoti ; ut pote Augustinus, et ali quā plures.

19. Joannes Chrysostomus diuibus synodis orthodoxorum episcoporum fuit dijudicatus, sed iterum fuit restitutus.

20. Marcellus episcopus Anchyræ Galatice depositus fuit, sed postmodum recipit episcopatum.

21. Aselepus dijudicatus a synodo, Ecclesiæ sum postea recipit.

22. Martianus Episcopus Andronopolites damnatus a Papa Julio, recipit Ecclesiæ sui episcopatus.

23. Cyrus episcopus Hierosolymitanus depositus fuit, sed postea reconciliatus est Ecclesiæ sue.

24. Simili modo Polocromium ejusdem Ecclesiæ Hierosolymitanæ pontificem, Sixtus Papa damnavit, et iterum ipse eum reconciliavit.

25. Innocentius Papa Fortunatum episcopum damnavit, sed postea ipse eum in proprium locum restituit Ecclesiæ sue.

26. Nicenum episcopum a Felice Papa damnatum, Gelasius Papa successor illius reconciliavit, et Ecclesiæ sua restituit.

27. Leontius dum esset presbyter : depositus fuit ; sed postea in Antiochæ Patriarcha exiit.

STATUS PRISTINI RECUPERATIO. — 215 —

STUDIUM.

28. Gregorius quartus Papa Theodosium, quem Eugenius ejus antecessor presbyterii honore priuaverit, sancta Ecclesiæ Segunis consecravit Episcopum.

29. Sabbas episcopus dijudicatus fuit, sed sancta synodus canonice suam illi restituit Ecclesiæ.

30. Rothardum episcopum sancte Siueonis Ecclesiæ a synodo, cui Carolus interiuil Rex, condemnatum : et Sophilum Placentium episcopum merito reprobatum, Nicolae Papa ambos reconciliavit. In *Decret. part. 1, dist. 50, can. Si* post, § *E contra.*

S. GREGOR.
MAGNUS.

31. Si lapsi ad sumum ordinem revertendi licentia concedatur, vigor canonice proculdubio frangitur discipline : dum pro reversionis spe, pravae actionis desideria quisque concepire non formidat. *Lib. 4, in Registr. iudic. 43, cap. 61, epist. 17, ad Constantium episc. Mediolan.*

32. Post dignam satisfactionem credimus posse redire quilibet ad honorem. *Ibid.*, lib. 6, ind. 2, cap. 33, epist. 53, ad *Secundum.*

33. Licet quis peccet, tamen si penitentiam egreditur perfecitum non amittet pristinam dignitatem suam aut gradum. *Super Apocal.*, cap. 2, in illud : *Et moebet candelabrum, etc.*

S. HIERON. 34. Quicunque dignitatem divini gradus non custodiunt, contum ciuam animam salvare : reseruti enim ad pristinum gradum post lapsum difficile est, non autem impossibile. *Hab. in Decret. Gratiani*, part. 1, distinct. 50, can. *Quicunque.*

S. ISIDORUS HISCALENS. 35. Illos ad pristinos gradus redire canon precipit, quos penitentia processit satisfactio, vel condigna peccatorum confessio. *Prose.*

36. Necesso est illos restaurari in locum honoris, qui per penitentiam, reconciliationem merueruntur.

37. Hi enim non immerito consequentur adempta dignitatem statum, qui per emendationem penitentia recipie noscuntur vite remedium. *De lapsu sacerdot., ad Massanum episcopum.*

38. Ille pristino honori restaurari potest, qui per penitentia satisfactio noverit priora delicta delere. *Prose.*

39. Eum vero non posse restaurari qui nec lugeri quo gestis, et lugenda sine ulla pudore religione, vel timore judicii divini committit, cognoscas. *Ibid.*

S. LAURENT. 40. Nunquam quis ad pristinum reducetur statum, nisi viribus totis conetur reparare a quo cedit, atque reformare quod peccando deformavit. *De casto conubio.*, cap. 21.

S. PETRUS. 41. Paterna pietas contenta non est immo-

tiam reparare solam, nisi pristinum restituat et **CHRYSEL.**

42. Necesse est emendata castigataque vita, ac **S. SYNEUSIS.**
EPISCOPUS.

reduce temperantia, una cum ea pristina ornamenti restitut. *De Regno ad Arcadium Imperatore.*

TERTULL.

S. THOMAS.
AQUINAS.

THOMAS
A KEMPIS.

STUDIUM.

Definitio. Studium est animi assidua et vehemens ad aliquam rem applicata, magna cum volitate occupatio. *Lib. 4, in Invent. Rhet.*

SENTENTIA PATRUM.

1. Studiosi frequenter discunt ea, que melius eset nescire, quam scire. Part. 3, tit. 5, in *Documentis*, cap. 2, § 2.

2. Non Parisii vel Bononiæ studuisse, sed diligenter studuisse laudabile est. *Ibid.*

3. Studii finis debitus est honor Dei, salus proximi et edificationis sui. *Ibid.*, cap. 2, § 12.

4. Tria cavenda sunt quae profectum studii impedit: curiositas, instabilitas, rixandia libido. Part. 4, tit. 4, cap. 11, § 1.

5. Venite hinc ad studium sapientie, magis hic fructus est: quid enim homini sapientia charius? venite igitur; ut sapientes sitis. Lib. 3, contra *Academicos*, cap. 9.

6. Eruditio disciplinarum liberalium, modesta sicut atque succincta, et alacriores, et perseverantes, et compertos exhibet amatores amplectentes veritatis, ut et ardenter appetant, et constantine insequantur, et inhercent postremo dulcium. *Lib. 4, in Ordine*, cap. 8.

7. Studiois ita vivendum est, ut se abstineant a veneris rebus, ab illechrīs ventris et gutturis, ab inanibus negotiis ludorum, a temporis somniis, atque pigrilie, ab simulacris, obtricatione, invida, ab honorum potestatumque ambitionibus, ab ipsius etiam laudis immodiaria cupidine. *Lib. 2, in Ordine*, cap. 8.

8. Quilibet studiosus non amat incognita, cum ardentissimo appetitu instat scire quod nescit, sed ipsum cognitum scire amat. *Lib. 10, de Tripartite*, cap. 4.

9. Instructus divinarum Scripturarum studiosus, cum ad eas perscrutandas accedere coepit, illud

S. AUGUST.

S. ANTONIN.

CICERO.